

College van burgemeester en wethouders

GOEDGEKEURD

Zitting van 26 januari 2021
Beleid en Uitvoering - Samenleving en
Ontwikkeling

**9 2021_B&W_00036 Informatienota - Onderzoek Joods onroerend goed -
informereren**

Samenstelling:

Aanwezig:

de heer R. Bats, Burgemeester; de heer B. Harmsma, Wethouder; mevrouw T. Jongman, Wethouder;
de heer M. Scheringa, Wethouder; mevrouw T. Bijl; mevrouw J. Groot de, Secretaris

Samenvatting

De afgelopen jaren heeft een aantal grote gemeenten onderzoek laten doen naar hun rol inzake het in de Tweede Wereldoorlog geroofd Joods onroerend goed. Deze onderzoeken en een recente uitzending over dit onderwerp van het KRO-programma Pointer, waren aanleiding voor een groot aantal andere gemeenten om ook een onderzoek te starten naar hun eigen rol inzake de roof van het Joods onroerend goed in de Tweede Wereldoorlog en de afwikkeling daarvan na de oorlog.

De gemeente Steenwijkerland zal een dergelijk onderzoek ook laten uitvoeren.

Informatienota

Inleiding

De afgelopen jaren heeft een aantal grote gemeenten onderzoek laten doen naar hun rol inzake het in de Tweede Wereldoorlog geroofd Joods onroerend goed. Uit die onderzoeken bleek een vaak heel kille en zakelijke houding van de gemeenten, waarbij geen rekening gehouden werd met de verschrikkingen die de overlevende Joden hadden moeten ondergaan. Zo werden er bijvoorbeeld naheffingen gedaan voor achterstallige belastingen en erfpacht uit de periode 1940-1945.

Deze onderzoeken en een recente uitzending over dit onderwerp van het KRO-programma Pointer, waren aanleiding voor een groot aantal andere gemeenten om ook een onderzoek te starten naar hun eigen rol inzake de roof van het Joods onroerend goed in de Tweede Wereldoorlog en de afwikkeling daarvan na de oorlog.

Ook de rechtsvoorgangers van Steenwijkerland hadden Joodse inwoners. Dat roept de vraag op hoe deze voorgangers zijn omgegaan met het Joods onroerend goed in en na de Tweede Wereldoorlog.

Onlangs heeft er in Steenwijkerland een gesprek plaatsgevonden tussen de burgemeester en enkele nabestaanden van de Joodse gemeenschap van Steenwijk. Bij deze nabestaanden bleek ook behoefte te bestaan aan een onderzoek naar de roof van het Joods onroerend goed en de afwikkeling daarvan na de Tweede Wereldoorlog. Bij hen kwam die behoefte voort uit de wens om te weten wat er gebeurd is. Zij spraken in deze context van 'rechtvaardiging en afhechting'.

Onafhankelijk daarvan is in de gemeente Meppel het afgelopen jaar vanuit verschillende kanten (75-jarige herdenking van de Tweede Wereldoorlog, diverse onderzoeken in den lande en gesprekken met en in de raad) de behoefte ontstaan aan een onderzoek naar hoe de voormalige gemeenten Meppel en Nijeveen zijn omgegaan met Joodse eigendommen tijdens en na de Tweede Wereldoorlog. De gemeente Meppel heeft daarop besloten tot een dergelijk onderzoek. De burgemeesters van Steenwijkerland en Meppel hebben aangegeven samen te willen werken voor het onderzoek.

Ondertussen heeft al informeel overleg plaatsgevonden met de gemeente Meppel. Samen is er nagedacht over de onderzoeksvragen en het verdere proces.

Kernboodschap

Het college ziet het als een morele verplichting van de gemeente Steenwijkerland om zich te verantwoorden over het handelen van haar rechtsvoorgangers ten aanzien van de roof van de Joods onroerende goederen. Een historisch onderzoek is noodzakelijk om dat handelen goed in beeld te krijgen.

Ook voor de nabestaanden is het van belang om te weten hoe de eigendommen van hun families zijn geroofd, in hoeverre er rechtsherstel heeft plaatsgevonden en welke rol de rechtsvoorgangers van Steenwijkerland daarbij hebben gehad.

Het college heeft daarom besloten om een onderzoek te laten uitvoeren naar de rol van de voorgangers van de gemeente Steenwijkerland ten aanzien van het Joods onroerend goed tijdens en na de Tweede Wereldoorlog. Dit onderzoek moet worden uitgevoerd door een professioneel historicus, die niet uit de gemeenschap van Steenwijkerland komt of verbonden is aan de gemeentelijke organisatie van Steenwijkerland. De gemeente Meppel heeft daarop besloten tot een dergelijk onderzoek. Voor het onderzoek zal de samenwerking met de gemeente Meppel gezocht worden.

Consequenties voor de gemeente

Gezien onze onbekendheid met het uitvoeren van een dergelijk onderzoek is het in dit stadium erg lastig om een inschatting van de daarmee gepaard gaande kosten te maken. Om hier een indicatie van te krijgen zal samen met de gemeente Meppel een marktconsultatie worden uitgevoerd. Zodra duidelijkheid is over het benodigde budget zal dit met uw gemeenteraad worden gedeeld. Officiële besluitvorming ten aanzien van het budget zal plaatsvinden via de Perspectiefnota.

Communicatie

Na verzending van deze informatienota zal er een gezamenlijk persbericht en een gezamenlijk persmoment komen van Steenwijkerland en Meppel over dit onderzoek.

Vervolg

Als de resultaten van het onderzoek bekend zijn, dan worden deze met u gedeeld.

Corona

Niet van toepassing.

Besluit

Beslispunt 1

Het college besluit de 'Informatienota onderzoek Joods onroerend goed' vast te stellen.